

Подрињски антикорупцијски тим – ПАКТ
Тичарска бб, Лозничко Поље
15300 Лозница
www.pakt.org.rs
office@pakt.org.rs
063-7300-810

СРПСКОЈ АКАДЕМИЈИ НАУКА И УМЕТНОСТИ
Академском одбору – „Човек и животна средина“
Кнеза Михаила 35
Београд

МОЛБА

Поштовани,

обраћамо вам се у име забринутих мештана у долини реке Јадар, а поводом намера компаније Рио Тинто да у долини Јадра отвори рудник литијума. Компанија истражује литијум на нашим просторима већ 15 година, а ми ни после овог периода немамо никакве адекватне информације на који начин ће се литијум и бор издавајати из стенског материјала, као ни информацију о саставу отпада који ће бити одлаган на јаловину. Јавности није позната ни информација на којој локацији ће бити јаловина, јер компанија Рио Тинто и даље не одустаје од идеје да јаловина буде у непосредној близини реке Јадар, односно у најплоднијем делу јадарске равнице. Било како било, да ли јаловина била у брдима општине Крупањ или поред саме реке Јадар, сматрамо да би евентуалним еколошким акцидентом били поред Лознице угрожени и Сремска Митровица, Шабац, Обреновац и Београд. Колико нам је познато, нико се до сад није бавио економском оправданошћу овог пројекта, као ни његовим свеопштим негативним утицајем, како на животну средину, тако и на живот и здравље већине мештана који неће добити могућност да се одселе са својих огњишта. Приликом израде Просторног плана посебне намене за рудник литијума и пратеће Студије процене утицаја на животну средину нису укалкуисани параметри предвиђених климатских промена, за које познати домаћи климатолози тврде да ће најизраженији бити управо у западној Србији. Компанија Рио Тинто и даље крије податке од јавности, правдајући се чињеницом да се ради о новом и јединственом минералу, као и да се на процесу екстракције још увек истражује и да он као такав представља пословну тајну. Грађани Јадра, али и читаве западне Србије се никако не могу сложити са оваквим приступом компаније, управо из разлога што Рио Тинто долази у Србију са тешком и бременитом прошлошћу. Верујемо да сте упознати, али напомињемо да је народ Папуе Нове Гвинеје оптужио компанију за сачешништво у масовним убиствима приликом грађанског рата на острву Bougainville – највећем од Соломонских острва. Своју лошу комуникацију са локалним становништвом на Мадагаскар у компанија је такође решавала уз помоћ војске, па грађани Јадра имају оправдану забринутост да се сличан сценарио неће поновити и у Србији. Грађани такође немају поверења ни у домаће институције. Истражујући токове новца, Подрињски анти корупцијски тим је установио да је Рударско-геолошки факултет до сада приходовао од Рио Тинта 100.530.172,00 рсд, машински факултет 12.053.280,00 рсд, Грађевински факултет 10.285.699,06 рсд, Завод за јавно здравље Београд 13.191.334,20 рсд, Републички геодетски завод око 1.500.000 рсд, итд. Сви факултети одбили су да нам доставе информацију какве су услуге пружали компанији за те паре, иако је познато да је Рударско-геолошки факултет чак примао од Рио

Тинта и донације, а у случају евентуалних еколошких акцидената надлежан је за вештачење. Подрињски антикорупцијски тим је у сарадњи са грађанима ипак успео да дође до одређених података, који су везани за испитивање воде, анализе узорака извађеног стенског материјала, као и локација где се налазе значајна археолошка налазишта, која би овом експлоатацијом била угрожена. Ми смо спремни сву потребну документацију да вам ставимо на увид, а овим путем вам шаљемо најзначајније копије анализа. Укратко, вода из бушотине коју Рио Тинто није успео ни до дана данашњег да затвори садржи велике количине силицијума и литијума за које не постоји дозвољена граница у законима Републике Србије, показали су налази Завода за јавно здравље Шабац. Анализа узорка стенског материјала показала је да руда поред литијума и бора садржи и : олово, кадмијум, цинк, бакар, никл, хром, живу, арсен, баријум, антимон, селен, молибден, фосфор, манган, калај, кобалт, талијум, ванадијум и берилијум. Списак овдашњих археолошких налазишта у ризику, не завршава се на некрополама са 30 тумула у Пауљама, већ наставља много дужим пописом : градинско насеље из неолита у Д.Недељицама, некропола са тумулима из гвозденог доба у Драгинцу, некропола са тумулима у Јаребицама и градинско насеље из неолита Винчанске културе, насеље из неолита у Брадићу, пањик насеље из праисторије у Г.Недељицама, војна инфраструктура из позне антике у Дворској...списак је подугачак. ПАКТ и грађани упозоравају јавност и да је Рио Тинто већ кренуо са истраживањима подземних и надземних количина воде из Дрине у насељима Липнички шор и Јелав, јер је план да са тог места вуку цевоводом воду 15-ак километара до Брезјака. Предвиђа се да су потребе компаније за водом 200-350 кубних метара на сат, што је више од 8.000 кубика дневно. Постоји оправдана бојазан становништва да ће у сушним периодима компанија која остварује профит имати предност у односу на њих, као и да су у случају обимних падавина уз приододату воду коју ће компанија вући из Дрине, а враћати у Јадар, бити угрожени сви у сливу испод Брезјака. Подсећамо вас у да је тренутно учешће рударства у БДП-у Србије између 2-3%, као и да нити једна земља на европском континенту нема допринос рударства БДП-у већи од 0,1%. Земље које имају високо учешће су Папуа Нова Гвинеја, Гујана, Еритреја, Мауританија итд...Постављамо оправдано питање да ли се у овим земљама добро живи? Извесно је да ће најзначајнији ресурси у 21. веку бити вода и пољопривредно земљиште, а ми све ово губимо изградњом рудника литијума за „еколошке батерије“, чија рециклажа се у најразвијенијим земљама света мери од 1 до 3%.

Молимо вас да уколико је могуће заузмете став по овом за нас важном питању, јер ми једино још верујемо вама и вашем ауторитету. Уколико се укаже потреба, доставићемо вам и остатак документације коју поседујемо, а спремни смо и да лично дођемо у Београд и да вам предочимо све наше проблеме и бојазни.

Унапред захвални,

Подрињски антикорупцијски тим – ПАКТ
и забринути грађани долине Јадра

У Лозници, 10.11.2020.

PODRNIJSKI
ANTI KORUPCIJSKI TIM
LÖZNICA